

Kommunledning

Dnr KS 2022/010

Till Kommunfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2022 för Vaggeryds kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

- fastställa resultatet per augusti 2022 och godkänna delårsrapporten
- ge nämnderna i uppdrag att återrapportera kommunfullmäktiges beslutade uppdrag i samband med budgetuppföljning per april 2022-06-20 § 83 inom ramen för ärendet om årsredovisning 2022 vid april sammanträdet 2023.

Sammanfattning av ärendet

Året startade i en ganska kraftfull återhämtning efter pandemin. Tillväxten var hög och arbetslösheten sjönk. Men inflationen hade börjat ta fart på många håll. Det fanns även leveransproblem och andra störningar i världshandeln. Direkt efter den ryska invasionen av Ukraina uppstod det under några veckor en allmän osäkerhet i världsekonomin och dess finansiella marknader. Det var oklart vilka konsekvenser kriget skulle få. Börserna började backa. När denna direkta osäkerhet dämpats blev det stegvis allt tydligare att kriget skulle driva på inflationen, förorsaka ytterligare störningar i handeln och försvaga konjunkturen. De senaste månaderna har mycket fokus riktats mot de serier av räntehöjningar som ledande centralbanker påbörjat för att pressa tillbaka inflationen. Börserna har fallit ytterligare. Det har blivit en snabb omställning från en utpräglad lågräntemiljö till mer normala räntenivåer. I den fasen har det bitvis varit volatilt.

Vad kan man förvänta sig av den närmaste framtiden? Centralbankernas höjda räntor bidrar nu till att ytterligare dämpa konjunkturutsikterna. Den höga inflationen påverkar alla ekonomins sektorer och försämrar köpkraften för företag, hushåll och kommuner. Ekonomin kommer därför växa svagare framöver både innevarande år och nästa år. Läget på arbetsmarknaden är i nuläget ansträngt, med ett arbetskraftsdeltagande och en sysselsättningsgrad högre än före pandemin. Den svaga BNP-tillväxten dämpar dock med tiden sysselsättningen och nästa år stiger andelen arbetslösa. Det kommunala skatteunderlaget växer starkt om man bortser från inflationen (nominella termer). Snabbt stigande kostnadsökningar inte minst från avtalspensioner, drivet av den höga inflationen och det nya pensionssystemet som träder ikraft 2023 kommer bli en stor utmaning för budgetföljsamheten och kommande budgetprocesser. Om befolkningsutvecklingen i kommunen samtidigt temporärt skulle ta en paus påverkas skatteintäkterna negativt och vi får både högre kostnader och lägre intäkter under kommande år. I ett sådant scenario kan budgetföljsamheten och det ekonomiska resultatet 2023 snabbt vändas från plus till minus. Det är därför ännu mer viktigt att hitta rätt i framfarten, förstå omvärldens påverkan på den kommunala koncernen, men också förstå hur beslut hänger ihop utifrån ett helhetsperspektiv och utifrån de ekonomiska förutsättningar som finns i kommunkoncernen så att vi även kommande år hittar en god balans mellan mål – medel och kvalitet.

Kommunen fortsätter under den period vi har bakom oss att växa och invånarantalet indikerar 14 815

invånare med fyra månader kvar på året. Det innebär att vi är 69 fler än vid årsskiftet och att vi behöver öka med 103 för att nå prognosen om 14 918 invånare 2022. För att nå 2023 års mål om 15 097 invånare kvarstår en ökning på 282 invånare, vilket kan bli en utmaning. Under och efter sommaren har befolkningsutvecklingen inte ökat. Det finns en risk att befolkningstillväxten inte ökar så fort i det korta perspektivet, en mellanperiod, för att därefter ta fart igen. Många nya arbetstillfällen är emellertid på väg att skapas både inom kommunen och i utkanterna av vår kommun, vilket bedöms påverka befolkningsutvecklingen positivt på sikt.

Den sammanfattande analysen visar emellertid en i allt väsentligt god ekonomisk hushållning, en bra kvalitet i verksamheterna och en god utveckling under året vilket totalt ger en delvis god måluppfyllelse för perioden. Ett av fyra övergripande mål för hållbar utveckling uppfylls och tre delvis för delåret. I prognosen bedöms två av fyra nås vid årets slut och två delvis. (se delårsrapporten).

Det ekonomiska resultatet per augusti uppgår till nästan 140,8 mnkr och balanskravsresultatet, avräknat reavinster fastigheter till 81,3 mnkr avrundat, se förklaring till resultatet i delårsrapporten. Prognosen för helåret bedöms till 50 mnkr vilket förutsätter att ett antal engångskostnader verkställs.

Utifrån det goda resultatet som delvis förklaras med några större engångsintäkter kommer ett antal förslag beredas politiskt under hösten. Bland annat bereds förslag om att göra en så kallad partiell inlösen av kommunens pensionsskuld upparbetat till och med 971231 om 25 mnkr inklusive löneskatt. Därutöver föreslås ungefär 23 - 26 mnkr verkställas som en avsättning kopplat till avtalet om kommunal och regional medfinansiering av järnvägen Jönköping – Vaggeryd – Värnamo/Nässjö som ligger med i Trafikverkets nationella plan för perioden 2024-2029. KF har i Strategisk plan och budget 2020 beslutat om att göra en avsättning för denna medfinansiering, nu medger resultatet detta och mot den bakgrunden föreslås detta beslut verkställas under hösten 2022. Därutöver kommer ett antal ytterligare medfinansierings ärenden att ses över och prövas mot regelverket. Utöver dessa kommande större engångsposter ligger det i planering att riva en förhållandevis stor skolbyggnad på Hjortsjöskolan i Vaggeryd samt betala ett antal etableringskostnader för temporära lokaler, däribland Vårdcentralen i Skillingaryd och Nya Götafors Skola på Källemo-området i Vaggeryd. Givet en fortsatt god budgetföljsamhet i nämnderna under återstående period på året och att ovan beskrivna större engångsposter beslutas och genomförs, sjunker nuvarande resultatprognos till ungefär 50 mnkr vid årets slut.

Kommunallagens minimikrav på god ekonomisk hushållning följs upp utifrån kommunens fyra finansiella mål.

1. Resultatmålet om 28 mnkr klaras, prognos 50 mnkr.
2. Självfinansiering av skattefinansierade investeringar nås innevarande år 147 % men för mandatperioden finns en bit kvar och där bedöms målet inte nås 92,8 %.
3. Soliditetsmålet om 30 procent inräknat ansvarsförbindelsen (pensionsskuld t o m 971231), bedöms nås vid årets slut, 41,3 %.
4. Den ekonomiska kontrollen och styrningen ska utvecklas. Målet utvärderas i årsbokslutet. Efter tilläggsbudgetering med 6 mnkr i juni 2022 är nämndernas prognoser starkare, minus 2,5 mnkr i denna uppföljning, vilket indikerar att målet kan nås om god budgetföljsamhet 2022 (Se analys delårsrapporten).

Nedlagda utgifter inom investeringsverksamheterna (Skattefinansierade investeringar 47,5 mnkr och

taxefinansierade, Vatten och avlopp 6,6 mnkr) ger totalt nedlagda utgifter om ungefär 54 mnkr t o m augusti. Gator och vägar har upparbetat 10,7 mnkr, Grundskolan 22,3 mnkr där Sörgårdsskolan är det stora projektet, Gymnasieskolan 3,7 mnkr och övriga investeringar inom fastighetsverksamheten 6,0 mnkr. Mejeriet har slutredovisats i teknisk nämnd och kommer att rapporteras i kommunfullmäktige vid något av de kommande sammanträdena. Exploateringsverksamheten har därtill genererat en nettoinkomst under första delen av året. I detta ligger bland annat ett flertal sålda industritomter, men också en försäljning av kombiterminalen vid Båramo. Detta förklarar delvis det goda resultatet 2022.

Lånebehovet och/eller amorteringsförmågan i kommunen påverkas i stor utsträckning av nivån på investeringsverksamheten samt nettoutfallet inom exploateringsverksamheten. Kommunens resultatnivå är därtill viktig att fokusera på och stärker likviditeten och förmågan till egen finansiering. Intresset är i nuläget stort för kommunens industritomter, likaså har de småhustomter som iordningsställts sålts. Läget i omvärlden med en hög inflation och en lågkonjunktur på väg kommer påverka förutsättningarna i samhället, vilket temporärt kommer bromsa in takten i företag och hushålls investeringar. Högre räntor tillsammans med högre kostnader skapar nya kalkyler för olika grupper i samhället. Osäkerheter på arbetsmarknaden leder ofta till avvaktan/försiktighet. Samtidigt skapas många nya arbetstillfällen både inom kommunens gränser och i närområdet. Svårigheten i vår prognos för 2023 och framåt är kopplat till denna osäkerhet i omvärlden men också till hur den lokala utvecklingen påverkas samt vilka politiska beslut som antas och hur exploateringsområden omsätts och aktiveras. Stigamo området har hög aktivitet, likaså området Norr om travbanan. Åtgärder för att lösa energiförsörjningen på Stigamo pågår och beräknas i prognosen vara färdigt 2025. Detta gör att intäkter flyttas fram 2 år jämfört tidigare prognos. Frågor kopplat samhällets infrastruktur behöver konkretiseras i takt med att dess intentioner blir mer tydliga eftersom detta påverkar kommunens framtida kassaflöde och tillika lånebehov. Kommunkoncernen har i nuläget en låneskuld om 1 048,5 mnkr (se delårsrapporten och bilagd finansrapport), ungefär 30 % är rörliga lån och resterande har bunden ränta. För kommunen förfaller 150 mnkr nästa år och ytterligare 80 mnkr 2024. Vaggeryds Energi AB påbörjar investeringsprojekt, fjärrvärmeverk, vilket medför nyupplåning nästa år med ungefär 170 mnkr och under 2024 med 60 mnkr. VSBo har idag en låneskuld på 478 mnkr och bedömer att den skulden uppgår till 848 mnkr 2026. Sammantaget är prognosen för kommunkoncernen en kraftig höjning av skulden från 1 048,5 mnkr idag till 1 678 mnkr 2026, nivån förutsätter att kommunen amorterar på sin skuld från idag 430 mnkr till 300 mnkr 2026 annars blir skulden ännu högre. I delårsrapporten finns tabeller som visar kommunkoncernens prognos för låneskulden till och med 2026 givet det som är konkretiserat och kommunicerat. I bilaga till delårsrapporten (Finansrapport T2) finns en fördjupning kring kommunkoncernens skuldförvaltning, där ekonomiavdelningen tillsammans med VD ar i bolagen ställer samman ett nuläge och en framtidsbild.

Det är viktigt att den politiska organisationen som är ansvarig hittar rätt i framfarten och förstår hur beslut hänger ihop utifrån ett helhetsperspektiv och utifrån de ekonomiska förutsättningar som finns i kommunkoncernen så att vi även kommande år hittar en god balans mellan mål – medel och kvalitet.

Beslutet ska skickas till

Nämnder och bolag

Kommundirektör

Ekonomichef

Handläggare

Jörgen Hansson, ekonomichef
Vaggeryds kommun